

דוח מבקר המועצה

לשנת 2018

מוכנות יישוביי המועצה האזורית הגלבוע

למצבי חירום :

מלחמה ומצבים ביטחוניים

אסונות טבע :

שריפות

רעידת אדמה

משבר מים

חומ"ס

אייל פייגנבאום

מבקר מועצה אזורית הגלבוע

מועצה אזורית הגלבוע

**ביקורת בנושא
מוכנות למצבי חירום
ביישובי המועצה
אזורית גלבוע
2018 – 2019**

תוכן עניינים:

- תמצית מנהלים
- הדו"ח הסופי
- פנייה למבוקר
- שאלון ביקורת
- סקר מקדים
- תכנית הביקורת
- היבטים חוקיים
- דוחות ביקורת קודמים
- ניירות עבודה

תמצית מנהלים

להלן עיקרי ממצאים, מסקנות והמלצות מדו"ח ביקורת שנערך במועצה אזורית גלבוע, בנושא: מוכנות יישובי המועצה האזורית הגלבוע לחירום.

*לשם קבלות החלטות רצוי לעיין בדו"ח המלא

1. כחלק ממדיניות המועצה וההכנה לטווח ארוך למצבי חירום ושיגרה מבוצעות ביקורת שונות על מנת לבחון את המצב הקיים, לזהות פערים ולתת להם מענה, דו"ח זה נועד לבחון את המצב ביישובים השונים ברחבי המועצה.
2. איסוף המידע ביישובי המועצה בוצע ע"י שאלונים ומפגשים עם בעלי התפקידים ביישובים השונים. בדו"ח זה נבחרו 20 יישובים אשר מאפיינים את שאר יישובי המועצה על שלל סוגיהם ומורכבותם.
3. דו"ח זה שונה מביקורות קודמות שבוצעו במועצה האזורית בכך שהינו מגיע מהשטח, ובוחר את מוכנות היישובים כגורם עצמאי בשעת חירום ואת יכולת המענה למתארים השונים אשר הוא נדרש להתמודד איתם.

4. הנהלת היישוב

- 4.1. בעת קיום של אירועים חריגים על המועצה האזורית לספק לתושביה, במגבלות ובתנאים מיוחדים, שירותים חיוניים שהיא מופקדת על הספקתם בעת שגרה, ובכלל זה: גישה למוצרי יסוד ולשירותים בסיסיים כמזון ומים; טיפול באוכלוסייה נזקקת; מסירת מידע, הסברה ודוברות; שירותים חיוניים בתחומי ההנדסה והתשתיות (מים, ביוב ובינוי); פינוי אוכלוסייה למרכזי פינוי; תברואה, והפעלת מערכת החינוך.
- 4.2. כדי שהמועצה האזורית תוכל להיערך כראוי לאירועי חירום, ובכללם לשרפות ולפגעי מז"א חריגים, עליה לפעול במכלול תחומים מבעוד מועד. בין היתר עליה לדאוג לקיומם של האמצעים הנחוצים לפעילותה במהלך אירועים אלה, להכשיר כוח אדם אשר יסייע לה, לתדרכו ולתרגלו.

5. נהלים

- 5.1. מבקר המדינה קבע בדוח ביקורת שהוציא בספטמבר 2015, בנוגע להיערכות הרשויות המקומיות לשריפות ופגעי מזג אויר (להלן מז"א) חריגים כי, התשתית הנורמטיבית הנוכחית אינה מסמיכה אף אחד מהגופים שמאסדר, לאכוף על היישובים במועצה האזורית לקיים את הנחיותיו בדבר היערכות למצבי חירום, ובכלל זה מצבי חירום השונים כגון: שרפות ופגעי מז"א חריגים. לפיכך, מוכנותם של כל יישוב ויישוב למצבים אלה תלויה ברצונם וביכולתם לקיים את ההנחיות הניתנות להם בעניין זה ובמשאבים שהם בוחרים להקצות לכך.

- 5.2. נמצא כי בשל כך נבדלים היישובים המקומיים במועצה זה מזה במוכנותם למצבי חירום ובחלק מהמקרים היערכותם למצבי החירום החריגים נפגעת.
- 5.3. המועצה האזורית הגלבוה לא קבעה לעצמה נוהלי חירום בהתאם לאמור בתיקי האב. הנהלים שהיו ברשותה לא היו מעודכנים, וחלקם אף לא פירוטו פעולות שבעלי תפקידים ברשויות צריכים לבצע בימי שגרה לקראת מצב חירום עתידי, וכן באסונות טבע, כגון שריפות.
- 5.4. עוד נמצא כי המועצה האזורית לא הפיצה את נוהלי החירום לכל בעלי התפקידים במהלך מצב החירום כנדרש.

6. מרכז הפעלה

- 6.1. מרכז ההפעלה מהווה מרכז שליטה לניהול מצב המשבר/החירום ולהפעלת צוות צח"י וגורמי הסיוע הפנימיים והחיצוניים ביישוב בשלבי האירוע.
- 6.2. בביקורת נמצא כי בכל היישובים שנבדקו לא הוקמו מרכזי הפעלה עצמאיים.
- 6.3. לא רק זאת, אלא גם בעת מקרי חירום, לבעלי התפקידים ביישובים המקומיים אין מקום בו הם יכולים להתאסף בשעת חירום ולרכז משם את הפעילות, מלבד קיבוץ יזרעאל.

7. מחסני חירום

- 7.1. מחסן חירום צריך להכיל ציוד המיועד למלחמה ולמצבי חירום, ובכלל זה ציוד ליחידות פקע"ר, לפס"ח ולמל"ח. עוד נקבע בנוהל מחסני חירום, כי הרשות המקומית אחראית לניהול הציוד הנדרש לקליטת מפונים ולטיפול בחללים בשעת חירום, לתחזוקתו ולטיפול בו.
- 7.2. בביקורת נמצא כי לא נמצאו מחסני חירום ביישובים שנבדקו.

8. הכשרת דרכי גישה לכוחות הצלה ודרכי מילוט לתושבים - דרכים בתוך

היישובים

- 8.1. לא נמצא מיפוי של דרכים חלופיות בתוך היישובים כחלק מהיערכות לשעת חירום.
- 8.2. בחלק מהיישובים נמצאה צפיפות אוכלוסין רבה והדרכים הפנימיות ביישובים צרות, במקרה של פינוי חירום הן אינן מאפשרות מעבר חופשי לכלי רכב של כוחות ההצלה ולכלי רכב של תושבים בו-זמנית.
- 8.3. עוד נמצא כי חלק מהיישובים גובלים ביערות ובפארקים. טרם נמצא פתרון שיאפשר תנועה בו-זמנית של כבאיות וכלי רכב פרטיים במהלך שרפה.

9. צח"י (צוות חוסן וחירום יישובי)

- 9.1. מודל צח"י נבנה והוקם במגמה להכשיר צוות התערבות יישובי המבוסס על פעילים קהילתיים והמסוגל בשעת משבר או חירום לקבל אחריות ויוזמה ולנהל בצורה מיטבית את הגשת הסיוע המידי ביישוב תוך הפעלת גורמי סיוע פנימיים וחיצוניים.
- 9.2. הביקורת העלתה כי לא הוקמו צוותי צח"י ביישובים הבאים :

- 9.3. 1. חפציבה 2. טמרה בעמק 3. נעורה 4. מולדת 5. עין חרוד מאוחד 6. גדעונה .
7. נורית 8. מוקיבלה.

9.4. מבקר המועצה מעיר כי יש חשיבות רבה, שנלמדה מהניסיון ביישובי המועצות האזוריות, להקמת צוותי צח"י ותרגולם, למתן מענה ראשוני למצבי חירום מגוונים (ביטחוניים, אסונות טבע: שריפות, רעידות אדמה, משבר מים ואירועי חומ"ס). בנוסף גודלה של המועצה האזורית משפיע על יכולת גורמי החירום לפעול בכלל יישובי המועצה בעת ובעונה אחת וכן כאמור במצב של שימוש בדרכים הראשיות וחסימת האפשרות לשימוש בלעדי לגורמי צבא וביטחון.

9.5. המשמעות של אי הקמת צוותי צח"י הינה אי יכולת של היישובים לתפקד באופן עצמאי בזמן חירום והעמסת הנטל על המועצה האזורית, אשר כאמור איננה מסוגלת לספק מענה בעת הזו לרוב יישובי המועצה, בו זמנית.

9.6.

10. ביטחון

10.1. ייעודו של צוות הביטחון הינו בכך שהוא גורם מקשר בין צוות הצח"י לבין מערך הביטחון וההצלה של היישוב בראשות המש"ק הביטחוני/רבש"צ וגורמי חוץ בכל הנוגע לתיאום, הנחיות, מידע וסיוע לפעילות צוות צח"י, לאוכלוסיות תל"מ ולקהילה.

10.2. בבדיקת הביקורת נמצא כי ביישובים שבהם הוקם צוות צח"י, מלבד רמת צבי, לא הוקם צוות ביטחון וכן לא נמצא תיק ביטחון שאמור לכלול: רשימות טלפונים של הגורמים הנ"ל ודרכי תקשורת אתם, נוהלי אזעקה, תקשורת וקשר עם הגורמים הנ"ל, רשימות ומפת המקלטים, הצופרים והאחראים, תכניות כוננות, אבטחה וביטחון ביישוב, מידע ודרכי תקשורת עם צוותי חירום במפעלים ובמוסדות הנמצאים במרחב היישוב.

11. לוגיסטיקה

11.1. ייעודו במתן סיוע לוגיסטי לפעילות ולצורכי הצוותים הייעודיים של צח"י.
11.2. הביקורת מעירה כי רק ביישוב בית אלפא מונה רכז תשתיות יישובי הנותן מענה על מיפוי מערכות לוגיסטיות חיוניות (חשמל, מים, תקשורת, ביוב).
11.3. הביקורת מעירה כי כתוצאה מאי מילוי תיק לוגיסטי ומינוי בעל תפקיד, חסרים ביישובים מידע רב על:

11.4. רשימת תושבים ובעלי תפקידים ביישוב בעלי הכשרה וניסיון בתחומי התחזוקה, התחבורה והלוגיסטיקה ויכולת להפעיל אמצעים ומערכות תשתיות מרכזיים, כגון: תיקוני חשמל, תיקוני מתקנים וצנרת מים, גז, ביוב, דלק ומיזוג, הפעלת גנרטורים, תחבורה, הפעלת צמ"ה, מערכות כיבוי אש, תחבורה, ארגון מזון, שתייה ולינה ותיקון נזקים קלים בבתים. כמו כן היערכות למתן מענים למשק החקלאי ולמשק החי במקרה של שיבושים.

12. רווחה

12.1. ייעודו של צוות הרווחה למפות אוכלוסיות תל"מ ואוכלוסיות עם צרכים מיוחדים ולהפעיל מערך סיוע ותמיכה רגשית ופיזית.

12.2. הביקורת מעירה כי רק ביישוב בית אלפא מונה צוות רווחה.

13. חינוך

13.1. ייעודו של צוות חינוך להוות גורם מקצועי בצוות צח"י בכל הנוגע למתן מענה ולטיפול במצבי משבר וחירום בילדים, בהורים ובבני נוער במסגרות החינוך הפורמלי והלא פורמלי בגילאים השונים בשיתוף צוותי הרווחה והבריאות.

13.2. הביקורת מעירה כי רק ביישוב בית אלפא מונה צוות חינוך.

14. דוברות והסברה

14.1. ייעודו של צוות דוברות: טיפול, ריכוז, הכנה והפצה של מידע חיוני, הנחיות והסברה לציבור שביישוב באופן מהימן, מדויק ואחראי באמצעי תקשורת מגוונים, נגישים ומתאמים לאוכלוסיית היעד.

14.2. הביקורת מעירה כי רק ביישובים בית אלפא, יזרעאל ומולדת מונה צוות הסברה.

15. בריאות

15.1. ייעודו של צוות בריאות בשלב ראשון להגיש עזרה ראשונה מידית להוות חוליה מקשרת ומתאמת עם מערך השירותים הרפואיים באזור ועם נציג גורמי הרפואה במועצה האזורית.

15.2. הביקורת מעירה כי רק ביישוב בית אלפא מונה צוות בריאות.

16. קשר יישוב – מועצה

16.1. משיחות עם ראשי הוועדים המקומיים שנבדקו או נציגיהם עולה תמונה כי קיים קשר רציף עם הנהלת המועצה האזורית, אולם בפועל המועצה אינה עוזרת בקידום הקמת צוותי צח"י והכשרתם (הכשרת כבאים, נאמני אש, נאמני בטיחות, הספקת אמצעים: אפודים, פנסים, מיכלי מים ועוד).

17. המלצות נוספות

17.1. משיחות עם בעלי התפקידים ביישובים המקומיים עולה תמונה יש חוסר בתקציב שגורם לאי פעילות צוותי הצח"י, לדעת הביקורת משאבים אינם רק כסף, וישנם משאבים רבים נוספים שניתן לגייס ממגוון מקורות:

17.2. משאבים של ידע - איתור משאבים אנושיים של תושבי היישוב ולרתום אותם על מנת להסתייע בידע הזה בחירום (משפטנים, רופאים, רואה חשבון, אנשי חינוך, עיתונאים, טכנאים, מפעלי ציוד הנדסי כבד ועוד).

17.3. משאבי מקום – יש לדאוג לניצול נכון של משאבי המקום העומדים לרשות הישוב, לדוגמא: מקלטים דו תכליתיים, מיכלי דלק זמינים, מיכלי מים זמינים ועוד.

17.4. תכנית אסטרטגית ליישוב

הביקורת ממליצה להנהלת המועצה, לקב"ט המועצה, בשיתוף עם הוועדים המקומיים לכתוב תכנית אסטרטגית לישוב הכוללת: חזון, מטרות אופרטיביות, מדדי הצלחה, ניצול תקציבי בצורה מיטבית תוך שימוש בכלל המשאבים העומדים לרשותה, הכנת תכניות מגירה לחירום ולפיתוח פרויקטים, המאפשרת הגשה מהירה בהתאם לפרסומים, קולות קוראים וגיוס משאבים.

הדו"ח הסופי

להלן הדו"ח המלא

1. רקע כללי

1.1. במדינת ישראל ישנם מספר גורמים אשר עלולים להוביל את המדינה למצב חירום כגון:

- איום בטחוני בתוך המדינה ובגבולותיה.
- אסונות טבע-שיטפונות, שריפות.
- רעידת אדמה (מיקומה של ישראל בתוך השבר הסורי-אפריקאי).
- תעשייה רגישה באזורים מיושבים (תחמושת, אמוניה, דלק ועוד).

1.2. בשל ההשקפה כי במדינת ישראל ישנה אוטונומיה מקומית לרשויות והן נושאות באחריות על שיטחן בשגרה ובחירום, על כתפיהן מוטלת רווחת האזרחים ושמירה על ביטחונם, בהתאם לכך הנחה מבקר המדינה את משרדו על מתן דגש לבחינת מוכנות המועצות האזוריות והגופים הרלוונטיים אשר בשטחם למצבי חירום שונים.

1.3. בעקבות גורמים אלה, נדרש במועצה מתן תשומת לב רבה ובחינה של מכלול הסיכונים והשפעותיהם בשגרה וקל וחומר בזמן חירום. לאור האמור, חרטה המועצה על דיגלה את בחינת הנושא והקצתה משאבים רבים בכדי לתת מענה ולמטב את התנאים.

2. רקע על המועצה:

- 2.1. מועצה אזורית הגלבע, הפרושה למרגלות רכס הגלבע, הוקמה בשנת 1949 ומשתרעת על שטח של כ- 252,000 דונם (המועצה ממוקמת במקום ה-13 בגודל שטחה, מבין כ-258 רשויות מקומיות במדינת ישראל) בהם מתגוררים כ- 32,000 תושבים - 33 יישובים, (8 קיבוצים, 14 מושבים, 5 כפרים ערביים ו-6 יישובים קהילתיים).
- 2.2. תושבי המועצה מתפרנסים בענפי חקלאות רבים ומגוונים, בתעשייה ובתיירות, ובמקצועות החופשיים.
- 2.3. דגש רב מושם במועצה על פיתוח, קידום והעשרת החינוך, החל בגיל הרך וכלה ביצירת אפיקים ללימודים על תיכונים, מקצועיים ואקדמיים. דגש נוסף מושם על העמקת מודל של חיים סובלניים של כלל התושבים בגלבע והעמקת חיי דו קיום בין יהודים לערבים במועצה. בימים אלה ממש, נמצאת המועצה בתנופת פיתוח מואצת רחבת היקף, הכוללת הקמת אזור תעשייה חדש, אזור תעשייה בסמוך למסילת רכבת, הרחבת מפעל תנובה, בניית מלון בגן היפאני בבית אלפא וכל זאת להמשך ביסוס צמיחת הכלכלה באזור.
- 2.4. במקביל לכל אלה נמשכת ההרחבה הגורפת ביישובי המועצה באופן נמרץ.

3. המבנה הדו-רובדי

בשונה מערים ורשויות מקומיות, בנוי המבנה המוניציפאלי של המרחב הכפרי במועצות האזוריות על עיקרון הנקרא "מבנה הדו-רובדיות". על פיו, הנושאים המוניציפאליים מתנהלים בשתי רמות של סמכויות ותפקידים: זו של המועצה האזורית וזו של הוועד המקומי – זהו "המבנה הדו-רובדי". במועצה האזורית, מרוכזת האחריות והסמכות לניהול המוניציפאלי של האזור והיישובים.

המועצה האזורית מקפידה לתאם את כל פעולותיה בתוך היישוב עם הוועד המקומי ולקיים אתו שיתוף פעולה מלא.

הוועד המקומי של היישוב נבחר אחת לחמש שנים על ידי תושבי היישוב, יחד עם הבחירות לראשות המועצה ולנציג היישוב במליאה. חברי הוועד המקומי הנבחרים, מבצעים את תפקידם בהתנדבות. הוועד המקומי אחראי מחד על ניהול שוטף ברמה המוניציפאלית קהילתית של היישוב ומאידך על התכנון האסטרטגי שלו, הנקבעים בתיאום ובאישור המועצה האזורית.

המבנה הדו-רובדי מעניק לתושבים אחריות על ניהול היישוב ואוטונומיה רחבה בעיצוב חיי הקהילה. מעודד מעורבות והשפעה של התושב על אורחות חייו ותחושת השייכות שלו, ומאפשר לקיים אורח חיים ייחודי (רמת שותפות, אקולוגיה, טבעונות, זרם דתי, ועוד), להרבות

באינטראקציות בינאישיות ולטפח קשרים חברתיים על בסיס שיתוף פעולה וסולידאריות.

מהו ועד מקומי?

הוועד הוא הגוף המנהיג את היישוב ומייצג את תושביו. הוועד אחראי לניהול היישוב ותפקידיו מתמקדים בתחום המוניציפאלי והחברתי ונקבעים בתיאום ובאישור המועצה האזורית. ועד היישוב הוא המעצב במהלך כהונתו, את אופי החיים ביישוב וקובע את המדיניות על פי הבנתו את צורכי הקהילה. מדיניות זו באה לידי ביטוי בהחלטות הוועד ובישומן.

הוועד הוא מעין "ראש היישוב" ולו אחריות משפטית וציבורית לניהול כלל ענייני היישוב, הן בתחומים הפיזיים, הן בתחומי החיים החברתיים וכמובן בתחומי הפעילות הכלכלית. החלטות הוועד הן בעלות משמעות כספית ובאות לידי ביטוי בתקציב היישוב.

4. רקע ייחודי

- 4.1. מועצה אזורית גלבע מאופיינת במספר גורמים ייחודים, ביניהם:
- מספר רב של יישובים (33).
  - התפרשות המועצה על שטח גדול (250,000 דונם).
  - מיקומה הגיאוגרפי והשפעות השבר הסורי-אפריקאי.
  - שילוב תעשייה בקרבת אזורים מיושבים.
  - יישובים צמודי גדר.
  - קירבה לערים עפולה ובית שאן (הממוקמת ליד השבר הסורי – אפריקאי).
  - נוהל "מלונית" בעת חירום מדיני.
- 4.2. כחלק מתוכנית האב של המועצה לשעת חירום, ישנה גישה כי על היישובים להיות בעלי יכולת עצמית להתמודדות עם מצבי החירום השונים. בשל כך אופיינו צוותי – צח"י (צוות חירום יישובי) וניתן דגש על הכשרת המתנדבים ובניית מערך תמיכה יישובי.

5. מטרת הביקורת:

- 5.1. איתור חריגות מחוקים, הוראות ונוהלי עבודה.
- 5.2. איתור חריגות מסמכויות.
- 5.3. איתור סיכונים עסקיים ותפעוליים.
- 5.4. איתור ליקויים מערכתיים.
- 5.5. איתור מקרים בהם קיימת פגיעה בחיסכון, בשמירה על הרכוש וביעילות העבודה.
- 5.6. לבחון, האם נושא מוכנות היישובים בחירום נמצא על סדר היום ביישובים השונים.
- 5.7. בחינת הפערים בין היישובים השונים במועצה בהיבט המוכנות לחירום.
- 5.8. בחינת הקשר בין המועצה ליישוב בשעת חירום.
- 5.9. בחינת בעלי התפקידים היישובי והכשרתם למצבי חירום.
- 5.10. בחינת אירועים קודמים (ככל שהיו), הפקדת לקחים, הסקת מסקנות ושינויים שנעשו בפועל.

6. חוקים הוראות נהלים:

- 6.1. תקנות ההגנה (שעת חירום) – 1945.
- 6.2. חוק למניעת שרפות בשדות – 1949.
- 6.3. חוק מד"א (מעודכן) – 1950.
- 6.4. חוק ההתגוננות האזרחית – 1951.
- 6.5. חוק הניקוז וההגנה מפני שיטפונות – 1957.
- 6.6. חוק שירותי הכבאות – 1959.
- 6.7. חוק החומרים המסוכנים – 1993.
- 6.8. חוק הגנה על עובדים בשעת חירום – 2006.
- 6.9. חוק הקרינה הבלתי מייננת – 2006.
- 6.10. תקנות שעת חירום (שירותי עבודה חיוניים בוועדה לאנרגיה אטומית) – 2010.
- 6.11. תזכיר חוק היערכות העורף לשעת חירום – 2011.
- 6.12. הצעת חוק פיצוי נפגעי אסון טבע – 2011.
- 6.13. חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה – 2012.
- 6.14. חוק לתיקון פקודות העיריות – סיוע הדדי בין רשויות מקומיות במצבי חירום – 2013.

7. הנחיות כלליות:

- 7.1. בחינת מוכנות הנהלת היישוב.
- 7.2. בחינת צוות הצח"י.
- 7.3. בחינת ההיבט הביטחוני היישובי.
- 7.4. בחינת מערך הכבאות היישובי.
- 7.5. בחינת המערכות הלוגיסטיות היישוביות.
- 7.6. בחינת תפקוד הישוב בהיבט הרווחה בשעת חירום.
- 7.7. בחינת תפקוד הישוב בהיבט מערכת החינוך בשעת חירום.
- 7.8. בחינת תפקוד הישוב בהיבט מערך הדוברות וההסברה בשעת חירום.
- 7.9. בחינת תפקוד הישוב בהיבט המענה והמערך הרפואי בשעת חירום.

8. היקף הביקורת ואופן הבדיקה:

- 8.1. קריאת חומרים רלוונטיים לעבודה.
- 8.2. פגישה עם קב"ט המועצה.
- 8.3. מילוי שאלונים במגוון היישובים המייצגים במועצה.
- 8.4. איסוף נתונים, ריכוזם והסקת המסקנות.
- 8.5. במהלך החודשים אוקטובר 2018 עד מאי 2019 תבוצע ביקורת במועצה אזורית גלבוע.
- 8.6. במסגרת הביקורת בוצעה בדיקה ב- 20 ישובים, בהתאם לפירוט הבא: אומן, קיבוץ בית אלפא, דבורה, קיבוץ בית השיטה, ברק, גן-נר, קיבוץ חפציבה, טמרה, מגן שאול, מולדת, מלאה, נאורה, קיבוץ תל יוסף, מוקיבלה, סנדלה, קיבוץ עין חרוד מאוחד, קיבוץ עין חרוד איחוד, גדעונה, נורית וקיבוץ יזרעאל.
- 8.7. הביקורת בדקה את נושא המוכנות לשעת חירום במועצה אזורית גלבוע עפ"י פעולות שבוצעו בתקופה שבין השנים 2016-2018 וכללה את ההיבטים הבאים:

- תפקוד היישובים כגופים עצמאיים בשעת חירום.
- תקשורת בזמן חירום עם גורמי המועצה הרלוונטיים.
- סדר פעולות מאורגן וברור בהתאם למצבי החירום השונים.
- חלוקת בעלי תפקידים מוגדרת בהירה ומשותפת.
- 8.8. הביקורת בחנה תהליכי עבודה בתחום המוכנות לשעת חירום.
- 8.9. הביקורת הסתמכה על הבסיס החוקי כפי שיפורט בסעיף 6 למסמך זה.
- 8.10. לבחון האם פעילות המועצה בתחום המבוקר מתבצעת תוך שמירה על חוקיות, סדירות, עקרון השוויון, חסכון, יעילות, שקיפות ומניעת פגיעה בטוהר המידות.

9. עזרים לביצוע הביקורת:

- 9.1. דו"ח מבקר המדינה 2016 מוכנות מועצות מקומיות לחירום.
- 9.2. דוח מבקר המדינה – מוכנות המדינה לרעידת אדמה - תשתיות לאומיות ומבנים 2018.
- 9.3. דו"ח מבקר המדינה - היערכות הרשויות המקומיות לשרפות ולפגעי מזג אוויר חריגים 2015.
- 9.4. דו"ח מבקר מועצה אזורית גלבוע לשנת מוכנות למצבי חירום ברשות 2013, ודוח מעקב אחר תיקון הליקויים לשנת 2017.
- 9.5. צוות חירום וחוסן יישובי (צח"י) – משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים בישראל.
- 9.6. אחסנה, אחזקה וטיפול בציוד פס"ח – משרד הפנים.

10. להלן ממצאי הביקורת

1. הנהלת היישוב

- 1.1. אירועים חריגים הם למעשה אירועי חירום שההתמודדות עמם מחייבת היערכות מוקדמת, ייעודית ומערכתית של המועצה האזורית המשתתפת במאמץ הכולל לטיפול בהם, וכן איגום ומיצוי מיטביים של משאבים לאומיים.
- 1.2. באירועים מסוג זה על המועצה האזורית לספק לתושביה, במגבלות ובתנאים מיוחדים, שירותים חיוניים שהיא מופקדת על הספקתם בעת שגרה, ובכלל זה: גישה למוצרי יסוד ולשירותים בסיסיים כמזון ומים; טיפול באוכלוסייה נזקקת; מסירת מידע, הסברה ודוברות; שירותים חיוניים בתחומי ההנדסה והתשתיות (מים, ביוב ובינוי); פינוי אוכלוסייה למרכזי פינוי; תברואה, והפעלת מערכת החינוך.
- 1.3. כדי שהמועצה האזורית תוכל להיערך כראוי לאירועי חירום, ובכללם לשרפות ולפגעי מז"א חריגים, עליה לפעול במכלול תחומים מבעוד מועד. בין היתר עליה לדאוג לקיומם של האמצעים הנחוצים לפעילותה במהלך אירועים אלה, להכשיר כוח אדם אשר יסייע לה, לתדרכו ולתרגלו.
- 1.4. במסגרת זו, על המועצה האזורית לקיים הוראות ונהלים שלה ושל גורמים ממלכתיים הפועלים בשטח בעת אירועי חירום, כגון רח"ל, פיקוד העורף (להלן - פקע"ר), משטרת ישראל וכב"א, ואף לתאם בין דרישותיהם.

2. נהלים

- 2.1 הביקורת העלתה כי התשתית הנורמטיבית הנוכחית אינה מסמיכה אף אחד מהגופים המאסדרים לאכוף על הישובים במועצה האזורית לקיים את הנחיותיו בדבר היערכות למצבי חירום, ובכלל זה מצבי חירום השונים כגון: שרפות ופגעי מז"א חריגים. לפיכך, מוכנותם של כל יישוב ויישוב למצבים אלה תלויה ברצונה וביכולתה לקיים את ההנחיות הניתנות לה בעניין זה ובמשאבים שהיא בוחרת להקצות לכך.
- 2.2 נמצא כי בשל כך נבדלים היישובים המקומיים במועצה זה מזה במוכנותן למצבי חירום ובחלק מהמקרים היערכותם למצבי החירום החריגים נפגעת.
- 2.3 הפערים ביניהן עלו בביקורת כוננות בנושא היערכות למצבי חירום שעשה מבקר המועצה בשנת 2016-2017.
- 2.4 בשנת 2004 גיבשו מל"ח, פקע"ר, מרכז השלטון המקומי ומרכז המועצות האזוריות את המסגרת הנורמטיבית של תיקי אב להפעלה בעת חירום לעיריות ולמועצות מקומיות. בשנת 2008 הושלמה הכנתו של תיק אב למועצות אזוריות (להלן - תיק האב).
- 2.5 בתיק האב נקבע, בין היתר, כי הרשות המקומית תכין נוהלי חירום פנימיים למגוון "תרחישי ייחוס רשותיים" שעלולה להיגרם בהם פגיעה בהיקף נרחב, בתחומים האלה: נוהלי הפעלה למטה החירום של הרשות המקומית ולמרכז ההפעלה; נוהלי עבודת המכלולים; נוהלי עבודה לאגפים ולמחלקות שבתוך המכלולים; ונוהלי עבודה לצוותי ההתערבות, התשתיות ולשכת המידע.
- 2.6 המועצה האזורית גלבע לא קבעה לעצמה נוהלי חירום בהתאם לאמור בתיקי האב. הנהלים שהיו ברשותה לא היו מעודכנים, וחלקם אף לא פירוט פעולות שבעלי תפקידים ברשויות צריכים לבצע בימי שגרה לקראת מצב חירום עתידי, וכן באסונות טבע, כגון שריפות.
- 2.7 עוד נמצא כי המועצה האזורית לא הפיצה את נוהלי החירום לכל בעלי התפקידים במהלך מצב החירום כנדרש.

3. מרכז הפעלה

- 3.1. מרכז ההפעלה של המועצה האזורית (להלן - מרה"פ) הוא המקום שממנו פועל מטח החירום של הרשות וממנו היא מנהלת את ענייניה בעת חירום ובאירועי שרפות ופגעי מז"א חריגים. כבר בשנת 2002 הוציא המנהל לרישוי, שירותי חירום ותפקידים מיוחדים במשרד הפנים מסמך שכותרתו "אפיון והנחיות לתכנון מוקדים ומרכזי הפעלה ברשויות המקומיות" (להלן - הנחיות מרה"פ). ההנחיות עוסקות, בין היתר, במיקומו ובגודלו הפיזי של מרה"פ, בחלוקה הפנימית שלו ובפונקציות שיפעלו בו בעת חירום.
- 3.2. בהנחיות מרה"פ ובתיקי האב נקבע כי יש להקים את מרה"פ במבנה ממוגן או במקלט שיאפשר למטה החירום לפעול גם בתנאי מלחמה בכל שעות היממה; רצוי שהמבנה יהיה חלק מהבניין העיקרי של הרשות המקומית או צמוד לו, ואם אינו חלק ממנו - שהמעבר אליו יהיה בשטח מוגן. יש לוודא שיהיו בו אמצעי קשר ואמצעים ממוחשבים. יש לתכנן ולארגן את מרה"פ כך שיכלול חדרים נפרדים לראש הרשות, למרכז הדיווח, למוקד, לכל אחד מהמכלולים, ליחידת הקישור לרשות המקומית (יקל"ר) של פקע"ר ועוד.
- 3.3. מרכז ההפעלה מהווה מרכז שליטה לניהול מצב המשבר/החירום ולהפעלת צוות צח"י וגורמי הסיוע הפנימיים והחיצוניים ביישוב בשלבי האירוע.
- 3.4. תפקידי המטה במרכז ההפעלה:
- 3.4.1. להוות את מרכז הפעילות וניהול המצב על ידי צוות המטה.
- 3.4.2. במהלך שלבי המשבר/החירום לקיים באופן שוטף בצוות המטה המצומצם והמורחב איסוף מידע, יצירה של תמונת מצב, הערכות מצב וקבלת החלטות לגבי צורכי הסיוע לתושבי היישוב ולאוכלוסיות תל"מ במעגלי הפגיעות.
- 3.4.3. שימוש ברמו"ת – רשת מידע ותמיכה לצורך יצירה של תמונת מצב על האוכלוסייה וצורכי הסיוע.
- 3.4.4. לנהל את פעולות הסיוע באמצעות הצוותים הייעודיים של הצח"י וגורמים נוספים.
- 3.4.5. לקיים ממשקי תקשורת ותיאום פעילות עם בעלי תפקידים וגורמי סיוע בתוך היישוב, במועצה ואחרים.
- 3.4.6. לתעד את כל הפעילות המבוצעת על ידי המטה והצוותים הייעודיים באמצעות עזרי מטה.
- 3.4.7. להוות מוקד מידע לחירום לתושבי היישוב, למועצה ולגורמי חוץ.
- 3.4.8. לקיים ישיבות מטה עתיות לעדכונים, לתיאום, ליצירה של תמונת מצב והערכת מצב, להגדרת משימות ומעקב
- 3.5. **בביקורת נמצא כי בכל היישובים שנבדקו לא הוקמו מרכזי הפעלה עצמאיים.**

3.6. לא רק זאת, אלא גם בעת מקרי חירום, לבעלי התפקידים בישובים המקומיים אין מקום בו הם יכולים להתאסף בשעת חירום ולרכז משם את הפעילות, מלבד קיבוץ יזרעאל.

4. מחסני חירום

4.1. בשנת 2014 עדכן משרד הפנים, באמצעות פס"ח את הנוהל בעניין אחסנת הציוד במחסני החירום שברשויות המקומיות (להלן - נוהל מחסני חירום). בנוהל אוזכרו חלק מסוגי הציוד והאביזרים שנדרשים להימצא במחסן החירום ואשר הרשות המקומית עשויה להשתמש בהם גם באירועי שרפות ופגעי מז"א חריגים: מיטות, מזרנים, שמיכות, ערכות עזרה ראשונה, תאורת חירום, ערכות ביטוח ועוד. מחסן חירום צריך להכיל גם ציוד המיועד למלחמה ולמצבי חירום, ובכלל זה ציוד ליחידות פקע"ר, לפס"ח ולמל"ח. עוד נקבע בנוהל מחסני חירום, כי הרשות המקומית אחראית לניהול הציוד הנדרש לקליטת מפונים ולטיפול בחללים בשעת חירום, לתחזוקתו ולטיפול בו. משרד הפנים, באמצעות ממוני פס"ח מחוזיים, מבצע ברשויות ביקורות כשירות וכוננות פס"ח.

4.2. **בביקורת נמצא כי לא נמצאו מחסני חירום בישובים שנבדקו.**

4.3. **מבקר המועצה מעיר כי כדי לעמוד בדרישות המוכנות לחירום ולשרפות ולפגעי מז"א חריגים עליה להצטייד בהקדם בציוד החסר ולאחסנו בהתאם לדרישות.**

5. הכשרת דרכי גישה לכוחות הצלה ודרכי מילוט לתושבים - דרכים בתוך

היישובים

- 5.1. לא נמצא מיפוי של דרכים חלופיות בתוך היישובים כחלק מהיערכות לשעת חירום.
- 5.2. בחלק מהיישובים נמצאה צפיפות אוכלוסין רבה והדרכים הפנימיות ביישובים צרות, במקרה של פינוי חירום הן אינן מאפשרות מעבר חופשי לכלי רכב של כוחות ההצלה ולכלי רכב של תושבים בו-זמנית.
- 5.3. עוד נמצא כי חלק מהיישובים גובלים ביערות ובפארקים. טרם נמצא פתרון שיאפשר תנועה בו-זמנית של כבאיות וכלי רכב פרטיים במהלך שרפה.
- 5.4. כמו כן ישנו פער בתחזוקת שבילי האש באזורים המיושבים המאופיינים בסביבה מיוערת.

6. צח"י (צוות חוסן וחירום יישובי)

- 6.1. מדינת ישראל מתמודדת מאז הקמתה עם מגוון של מצבי משבר, אסון וחירום מסוגים שונים. במרחב הכפרי המבוסס על יישובים בעלי אופי קהילתי – קיבוצים, מושבים ויישובים קהילתיים, התמודדות זו עם מצבי משבר וחירום נושאת צביון קהילתי ייחודי. כאשר מתרחש אסון, משבר או מצב חירום, יש בקהילה בדרך כלל נכונות לסייע ותחושת סולידריות והתגייסות לתמוך ביחידים ובמשפחות שנפגעו או באנשים עם צרכים מיוחדים. מגמה זו בולטת שבעתיים ביישובים הכפריים, שבהם להיכרות ההדדית בין חברי היישוב, לקשרי הגומלין ולרשתות החברתיות יש חשיבות רבה.
- 6.2. לפני כעשרים שנה יזמו אחדות מהמועצות האזוריות הקמה של צוות חירום וחוסן יישובי - צח"י, אשר נועד לתת מענה קהילתי במצבי משבר וחירום לאוכלוסיית היישוב בכלל ולתושבים שנפגעו בפרט.
- 6.3. מודל צח"י נבנה והוקם במגמה להכשיר צוות התערבות יישובי המבוסס על פעילים קהילתיים והמסוגל בשעת משבר או חירום לקבל אחריות ויוזמה ולנהל בצורה מיטבית את הגשת הסיוע המידי ביישוב תוך הפעלת גורמי סיוע פנימיים וחיצוניים.
- 6.4. העיקרון הערכי שמנחה את מודל צח"י הוא עקרון "הערבות ההדדית", כדברי מאמר חז"ל "כל ישראל ערבים זה לזה".
- 6.5. הניסיון מלמד כי ביישובים שבהם הייתה היערכות מוקדמת למצבי משבר וחירום, היא תרמה רבות לפיתוח של משאבי התמודדות, ליכולת הטיפול במצבי משבר, לחוסנם האישי והקהילתי של התושבים ולכושר עמידתם באירועי משבר וחירום.

- 6.6. בבדיקתנו לא הוקמו צוותי צח"י בישובים הבאים: חפציבה, טמרה, נאורה, מוקיבלה, סנדלה, עין חרוד מאוחד, מולדת גדעונה ונורית.
- 6.7. המשמעות של אי הקמת צוותי צח"י הינה אי יכולת של היישובים לתפקד באופן עצמאי בזמן חירום והעמסת הנטל על המועצה האזורית.
- 6.8. הביקורת מציינת כי צוות צח"י הינו צוות של בעלי תפקידים ופעילים קהילתיים המיועדים לנהל את מצב החירום/המשבר ולסייע לתושבי היישוב במערך של צוותים ייעודיים בתחומים השונים: ביטחון; מידע לציבור, הסברה ודוברות; רווחה - פרט, משפחה וקהילה; בריאות; חינוך, תרבות ונוער; ולוגיסטיקה.
- 6.9. במהלך שנת 2018 נחתמה התקשרות בין משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים בדבר הקמת צוותי צ"חי חוסן וחירום יישובי ביישובי המועצה האזורית הגלבוה.
- 6.10. בחודש מאי 2019 התקבלה עו"ס צח"י לתפקידה במועצה, והחלה את פרויקט הקמת צוותי הצח"י ותרגולם אשר יעדו הוגדר, להקים כאמור צוותי חוסן וחירום יישוביים בכל 33 יישובי מ. א הגלבוה, תוך שנה אחת.

7. ביטחון

- 7.1. ייעודו של צוות הביטחון הינו בכך שהוא גורם מקשר בין צוות הצח"י לבין מערך הביטחון וההצלה של היישוב בראשות המש"ק הביטחוני/רבש"צ וגורמי חוץ בכל הנוגע לתיאום, הנחיות, מידע וסיוע לפעילות צוות צח"י, לאוכלוסיות תל"מ ולקהילה.
- 7.2. צוות הביטחון אמור לכלול שניים - שלושה חברים - ראש צוות וחברי צוות. רצוי שיהיו בעלי רקע ביטחוני והיכרות טובה עם מערך הביטחון וההצלה היישובי והמרחבי.
- 7.3. איוש הצוות יכול גם להתבסס על חברי ועדת הביטחון של היישוב. המש"ק הביטחוני או הרבש"צ יסייע לצוות ככל האפשר במילוי תפקידו.
- 7.4. תפקידים בשגרה:
- 7.4.1. ראש הצוות משמש חבר בצוות המטה המורחב של צח"י ביישוב.
- 7.4.2. הצוות יוצר קשרי היכרות ומתאם את הפעילות והתקשורת עם האחראים ביישוב ובמרחב בתחומי ביטחון והצלה.
- 7.5. ביישוב: מש"ק הביטחוני/רבש"צ, חובש, מפקד כיתת כוננות, ראש צוות כיבוי אש, אחראי למקלטים, אחראי למערכת האזעקה/הצופרים ועוד.
- 7.6. בבדיקת הביקורת נמצא כי בישובים שבהם הוקם צוות צח"י, מלבד רמת צבי, לא הוקם צוות ביטחון וכן לא נמצא תיק ביטחון שאמור הכולל:
- 7.6.1. רשימות טלפונים של הגורמים הנ"ל ודרכי תקשורת אתם

- 7.6.2. נוהלי אזעקה, תקשורת וקשר עם הגורמים הנ"ל
- 7.6.3. רשימות ומפת המקלטים, הצופרים והאחראים
- 7.6.4. תכניות כוננות, אבטחה וביטחון ביישוב
- 7.6.5. מידע ודרכי תקשורת עם צוותי חירום במפעלים ובמוסדות הנמצאים במרחב היישוב.

8. לוגיסטיקה

- 8.1. ייעודו של צוות לוגיסטיקה הוא יצירת מעטפת לוגיסטית מקצועית כמענה לצרכים חיוניים של התושבים שנפגעו ולכלל הקהילה בתחומים של אספקת מים, מזון, חשמל, תקשורת, תחבורה, ציוד מכני ועוד בהתאם למאפייני המצב.
- 8.2. כמו כן, ייעודו במתן סיוע לוגיסטי לפעילות ולצורכי הצוותים הייעודיים של צח"י. תיאום, ריכוז והפעלת משאבים ואמצעים לוגיסטיים, ספקים, בעלי מקצוע ומצרכים חיוניים בשיתוף המועצה וגורמים אחרים במרחב. מתן אומדן נזקים ותיאום פעילות לתיקונם באמצעות גורמי פנים וחוץ בשלבי המענה המשלים והשיקום.
- 8.3. הביקורת מעירה כי רק ביישוב בית אלפא מונה רכז תשתיות יישובי הנותן מענה על מיפוי מערכות לוגיסטיות חיוניות (חשמל, מים, תקשורת, ביוב).
- 8.4. הביקורת מעירה כי כתוצאה מאי מילוי תיק לוגיסטי ומינוי בעל תפקיד, חסרים ביישובים מידע רב על:
- 8.5. רשימת תושבים ובעלי תפקידים ביישוב בעלי הכשרה וניסיון בתחומי התחזוקה, התחבורה והלוגיסטיקה ויכולת להפעיל אמצעים ומערכות תשתיות מרכזיים, כגון: תיקוני חשמל, תיקוני מתקנים וצנרת מים, גז, ביוב, דלק ומיזוג, הפעלת גנרטורים, תחבורה, הפעלת צמ"ה, מערכות כיבוי אש, תחבורה, ארגון מזון, שתייה ולינה ותיקון נזקים קלים בבתים. כמו כן היערכות למתן מענים למשק החקלאי ולמשק החי במקרה של שיבושים.
- 8.6. גיבוש רשימת אמצעים, כלים, מקורות ונוהלי עבודה לביצוע הפעילויות הנ"ל.
- 8.7. רשימת תשתיות חיוניות ונקודות קריטיות ביישוב: מערכות ורשתות חשמל, דלק, גז, מים, ביוב, טלפונים, מזון וכדומה.
- 8.8. רשימת מקורות, קבלנים, ספקים, חברות שירותים, בעלי מלאכה ומחזיקי ציוד לביצוע הפעילויות הנ"ל במועצה (ציוד חירום וציוד מל"ח) וביישובים שכנים.
- 8.9. רשימה של גורמי סיוע ביישוב ובמרחב לפעולות כיבוי אש, תיקון תשתיות ואספקת מוצרים ושירותים חיוניים
- 8.10. רשימת המפעלים המצויים בשטח היישוב או בסמיכות לו ודרכי קשר עם בעלי תפקיד בהם בתחומי ביטחון, בטיחות וחירום.
- 8.11. רשימת רשתות וספקי מזון, מים ומוצרים חיוניים.

- 8.12. צוותי הלוגיסטיקה בצח"י ואמצעים לוגיסטיים מיוחדים ביישובים השכנים.
- 8.13. נוהלי עבודה לקבלה, שימוש והפעלת האמצעים וגורמי אספקה וביצוע הנ"ל.

9. רווחה

- 9.1. ייעודו של צוות הרווחה הוא :
- 9.1.1. למפות אוכלוסיות תל"מ לפי מעגלי פגיעות ומצב האיום, המשבר או הפגיעה ואוכלוסיות עם צרכים מיוחדים ולהכין תמונת מצב על האוכלוסייה.
- 9.1.2. לרכז ולהפעיל מערך סיוע ותמיכה רגשית ופיזית ביחידים, במשפחות ובקהילה במצבי משבר וחירום ולהוות חוליה מקשרת למערך השירותים החברתיים במועצה.
- 9.1.3. למפות אוכלוסיות תל"מ והצרכים החיוניים שלהן וכן לרכז ולהגיש את הסיוע הפיזי והתמיכה הרגשית בשיתוף פעולה עם צוותי הרווחה, החינוך והבריאות ובשילובם.
- 9.2. הביקורת מעירה כי רק ביישוב בית אלפא מונה צוות רווחה.
- 9.3. הביקורת מעירה כי כתוצאה מאי מילוי תיק רווחה ומינוי בעל תפקיד, חסרים ביישובים מידע רב על:
- 9.3.1. מיפוי והכנת קובץ נתונים ודרכי תקשורת לאוכלוסיות עם צרכים מיוחדים בקהילה – יחידים, משפחות ובמוסדות שביישוב: קשישים, משפחות עם מוגבלים, משפחות חד-הוריות, יחידים/משפחות במצוקה כלכלית או רפואית קשה, משפחות חד-הוריות, משפחות שכולות, בתי אבות/בתי הורים, מוסדות למוגבלים וכדומה.
- 9.3.2. תכנון והקמת רשתות חברתיות לתמיכה באוכלוסיות תל"מ וסיוע להן כגון רמו"ת / "פירמידת תקשורת", שכנים, קרובי משפחה, מתנדבים וכדומה.
- 9.3.3. ריכוז מידע ונתונים לגבי גורמי סיוע ומתנדבים פוטנציאליים לתמיכה פיזית, רגשית ומוראלית.
- 9.3.4. זיהוי צרכים בסיסיים של הנפגעים והמשפחות במעגל פגיעות ראשוני, כמו סיוע פיזי/לוגיסטי – מזון, שתייה, הסעות, שמרטפות, טיפול בילדים והפעלתם, עזרה רפואית, תמיכה רגשית, עדכוני מידע חיוני, הודעות ובקשת סיוע מ- "גורמי תמיכה טבעיים".

10. חינוך

- 10.1. ייעודו של צוות החינוך הוא :

- 10.1.1. להוות גורם מקצועי בצוות צח"י בכל הנוגע למתן מענה ולטיפול במצבי משבר וחירום בילדים, בהורים ובבני נוער במסגרות החינוך הפורמלי והלא פורמלי בגילאים השונים בשיתוף צוותי הרווחה והבריאות.
- 10.1.2. להכין ולהפעיל מערך תכניות להעסקה ולחינוך לא פורמלי לילדים ולנוער בהיעדר פעילות של מסגרות חינוכיות פורמליות.
- 10.1.3. לקיים קשר ושיתוף פעולה עם מחלקת החינוך במועצה/מכלול חינוך, עם מחלקת התרבות, עם גני ילדים ובתי הספר כדי לבנות במשותף תכניות הפעלה לפי גילאים.
- 10.2. הביקורת מעירה כי רק ביישוב בית אלפא מונה צוות חינוך.
- 10.3. הביקורת מעירה כי כתוצאה מאי מילוי תיק חינוך ומינוי בעל תפקיד, חסרים ביישובים מידע רב על:
- 10.3.1. מיפוי והכנת קובץ נתונים ודרכי תקשורת
- 10.3.2. רשימת ילדים בגיל הרך בחתך מוסדות - מעונות וגני ילדים ופרטי ההורים ובכלל זה דרכי תקשורת עם הסגל המקצועי.
- 10.3.3. רשימת תלמידים בחתך מוסדות - בית ספר יסודי, חטיבת ביניים ותיכון ופרטי ההורים ובכלל זה דרכי תקשורת עם הסגל המקצועי.
- 10.3.4. רשימה של כל סוגי מוסדות החינוך ביישוב ובמועצה - מעונות, גני ילדים ובתי ספר, שמות של הגננות, מנהלים של בתי הספר, רכזי ביטחון ומזכירות ודרכי תקשורת עמם.
- 10.3.5. רשימה של בעלי תפקיד חינוך ביישוב - ועדת חינוך, מדריכי נוער/מדצ"ים, אחראי הסעות תלמידים וכדומה.
- 10.3.6. רשימת מתנדבים פוטנציאליים בעלי רקע חינוכי - מנהלי מוס"ח, מורים, גננות, יועצים, פסיכולוגים חינוכיים וכדומה לעיבוי של צוותי החינוך והפעלות לא פורמליות.
- 10.3.7. רשימת בני נוער מתנדבים לפעילות צח"י.
- 10.3.8. טבלת הסעות תלמידים ופרטי האחראים.
- 10.3.9. מיפוי מרחבים מוגנים ביישוב המתאימים לפעילות חינוכית ותרבותית לגילאים השונים (לפעוטות, לילדי גן, לתלמידי בית ספר ולבני נוער).
- 10.3.10. רשימות של צוותי החינוך בצח"י ביישובים השכנים ודרכי תקשורת עמם.

11. דוברות והסברה

- 11.1. ייעוד בתחום המידע לציבור :
- 11.1.1. טיפול, ריכוז, הכנה והפצה של מידע חיוני, הנחיות והסברה לציבור שביישוב באופן מהימן, מדויק ואחראי באמצעי תקשורת מגוונים, נגישים ומותאמים לאוכלוסיית היעד.
- 11.1.2. איתור צרכים ופערי מידע בציבור שביישוב ומתן מענים תקשורתיים לפערים על ידי צוות צח"י.
- 11.1.3. הפעלת רמו"ת - רשת מידע ותמיכה, ריכוז המידע מהרכזים וסיוע למטה בריכוז מידע מהציבור ובבנייה של תמונת מצב על האוכלוסייה.
- 11.1.4. הארה : הזיקה של הצוות תהיה לראש מכלול המידע לציבור ולדובר המועצה האזורית, וההנחיה המקצועית תינתן על ידם.
- 11.1.5. ייעוד בתחום הדוברות :
- 11.1.6. ריכוז כל פעולות הדוברות ביישוב עם גורמי התקשורת הארצית והאזורית (המדיה) באישור ובתיאום עם יו"ר צח"י ועם דוברות המועצה.
- 11.1.7. מעקב אחר המידע וההסברה בכלי התקשורת הארציים והאזוריים במהלך אירוע/מצב חירום, ניתוח משמעויות והכנת דרכי תגובה בתקשורת.
- 11.1.8. סיוע לעיתונאים במילוי תפקידם במגמה לשדר ולהציג באמצעותם חוסן יישובי, התמודדות, סולידריות ושליטה.
- 11.2. הביקורת מעירה כי רק ביישובים בית אלפא, יזרעאל ומולדת מונה צוות הסברה.
- 11.3. הביקורת מעירה כי כתוצאה מאי מילוי תיק דוברות והסברה ומינוי בעל תפקיד, חסרים ביישובים מידע רב על:
- 11.4. חברות במטה המורחב של צח"י ושותפות לכל פעילות המטה.
- 11.5. הכנת ממשקי עבודה - קשרי היכרות ותיאום פעילות עם ראש מכלול מידע לציבור ועם הדובר במועצה.
- 11.6. קשרי היכרות ותיאום פעילות עם צוותי הדוברות ביישובים השכנים.
- 11.7. קשרי היכרות עם כלי תקשורת ועיתונאים המסקרים את האזור ועם מוקדי מידע והכנת רשימת טלפונים חיוניים.
- 11.8. הכרה והכנת קשר עם מגוון של אמצעי תקשורת ארציים – רדיו, טלוויזיה, אינטרנט ואמצעי תקשורת מקומיים ואחרים (פייסבוק, וואטסאפ,

- אינסטגרם, טוויטר) לצורכי צפייה, האזנה והעברת הודעות, מידע והסברה לציבור במצבי משבר וחירום.
- 11.9. הכנה של רשימת טלפונים חיוניים של גורמי מידע והסברה במעגלים היישובי, המועצתי והארצי לרבות בעלי התפקידים ביישוב, מכלול המידע לציבור במועצה, כלי תקשורת ועיתונאים המסקרים את האזור ומוקדי מידע.
- 11.10. הכנה של נוהלי מידע והסברה ושילובם בתיק החירום של צח"י.
- 11.11. הכנה של רשימת מומחים ובעלי תפקידים בתחומים שונים ביישוב לצורכי הסברה בחירום.
- 11.12. הפעלת רמו"ת – רשת מידע ותמיכה (המכונה גם "פירמידת קשר").
- 11.13. מומלץ להקים בזמן שגרה רשת תקשורת חברתית לכל משפחות היישוב ובעיקר ליחידים ולמשפחות קשישים ובעלי מוגבלויות קשות.
- 11.14. 10-12 משפחות מהוות אשכול/קבוצת תקשורת המחוברת לרכז הקבוצה, תפקיד הרכז בעת חירום להיות בקשר טלפוני ו/או פיזי עם המשפחות שבקבוצה כדי לקבל ולהעביר מידע חיוני, לרכז משובים וצרכים ולחזק מוראלית, בהיווצר מצב חירום ייצרו הרכזים קשר טלפוני ו/או פיזי עם החברים בקבוצה ויעבירו למטה צח"י, לאחראי מרכז ההפעלה ו/או לצוות המידע לציבור תמונת מצב ומידע על צורכי סיוע לגבי חברי הקבוצה וכן מידע לגבי פעילים קהילתיים פוטנציאליים.
- 11.15. צוות המידע לציבור, בסיוע צוות הרווחה, יתחזק ויפעיל את מערך רמו"ת ככלי רב-ערך לגיבוש תמונת מצב, להכוונת פעילות צוות צח"י בזמן משבר וחירום ולקבלת מידע ומשוב מהציבור. הכנת הודעות, סקירות וכתבות בנושאי פעילות צוות צח"י והפצתן לציבור בכלי תקשורת אלקטרוניים וכתובים כדי להעמיק את המודעות ואת הכרת צח"י בקרב התושבים.
- 11.16. השתתפות בהדרכות, בהשתלמויות מקצועיות ובתרגילים.
- 11.17. יצירת קשר לקבלת מידע והנחיות ראשוניות בהתאם לסוג האירוע מהגורמים האלה: יו"ר צח"י, מש"ק הביטחוני/ רבש"צ, מנהל הקהילה / מזכיר היישוב, מנהל מחלקת המידע לציבור / מכלול המידע וההסברה במועצה.
- 11.18. ניסוח והפצת הודעות חירום, מידע חיוני והסברה לתושבי היישוב בכל כלי התקשורת שברשותו – כריזה, דוא"ל, פייסבוק, מסרונים, וואטסאפ, טוויטר וכדומה לאחר קבלת אישור מיו"ר צח"י.
- 11.19. יצירת קשר (על ידי דובר הצוות) עם דובר המועצה לקבלת הנחיות ותיאום פעילות הדוברות.

- 11.20. פעילות הדוברות של צוות צח"י תיעשה רק באישור דוברות המועצה.
- 11.21. הפעלה של מערך רמו"ת – קבלת מידע מרכזי הרשת "מודיעין אוכלוסייה" כדי לבנות תמונת מצב ראשונית על תושבי היישוב ולבצע איתור ראשוני של יחידים ומשפחות הזקוקים לסיוע. מידע זה יועבר למטה צח"י להמשך טיפול.
- 11.22. ייזום פניות לאמצעי התקשורת בבקשה לפרסום מידע חיוני לתושבי היישוב וסיקור חיובי של פעילות צח"י, בעלי התפקידים, המוסדות והמתנדבים.

12. בריאות

- 12.1. ייעוד צוות בריאות:
- 12.1.1. בשלב ראשון להגיש עזרה ראשונה מידית לנפגעים במסגרת מערך הביטחון וההצלה היישובי לאחר קבלת הכשרה מתאימה.
- 12.1.2. לסייע במיפוי צרכים ובמתן מענה רפואי בשעת חירום, לייעץ, לתאם ולהגיש סיוע לאוכלוסיות תל"מ במעגלי הפגיעות.
- 12.1.3. להבטיח רציפות במתן שירותי רפואה ביישוב במהלך מצב החירום באמצעות קופות החולים והמרפאה.
- 12.1.4. להוות חוליה מקשרת ומתאמת עם מערך השירותים הרפואיים באזור ועם נציג גורמי הרפואה במועצה האזורית.
- 12.1.5. הזיקה של הצוות בשגרה תהיה לממונה הבריאות במועצה ובחירום - למכלול האוכלוסייה במועצה האזורית, וההנחיה המקצועית תינתן על ידם, בהתאמה.
- 12.2. הביקורת מעירה כי רק ביישוב בית אלפא מונה צוות בריאות.
- 12.3. הביקורת מעירה כי כתוצאה מאי מילוי תיק בריאות ומינוי בעל תפקיד, חסרים ביישובים מידע רב על:
- 12.4. קבלת מידע ראשוני על האירוע ממקורות פנים ביישוב וממקורות חוץ, אזעקת הצוות, התארגנות וחלוקת תפקידים.
- 12.5. בשלב המייד, לפי הצורך, השתלבות בהגשת עזרה ראשונה לפצועים וסיוע לפינויים בתיאום עם מערך הביטחון וההצלה.
- 12.6. השתתפות ראש הצוות בצוות המטה המורחב של צח"י במרכז ההפעלה להערכת מצב, מיפוי ראשוני של צרכים רפואיים של יחידים ומשפחות במעגל פגיעות ראשוני ותכנון מענים.
- 12.7. אזעקת מתנדבים, תדרוכם, הגדרת משימות וציודם בתיקי ע"ר.
- 12.8. התארגנות הצוות לעבודה משולבת עם צוותי הרווחה והחינוך.
- 12.9. יצירת קשר וממשקי עבודה עם גורמי הרפואה ביישוב ובמרחב – מד"א, ארגון הצלה, מרפאות, קופות חולים, בתי חולים לצורכי מידע וסיוע רפואי בתיאום עם גורמי הרפואה במועצה האזורית.
- 12.10. היערכות למתן סיוע רפואי חיוני לתושבים בעלי צרכים מיוחדים - תרופות, טיפול רפואי וסיעודי וכדומה.
- 12.11. בכל שלבי האירוע - עדכון שוטף של מטה צח"י לגבי הפעילות שהצוות מבצע, בעיות, נושאי טיפול, צרכים, דרישות לסיוע ותיאום פעילות.

13. קשר יישוב – מועצה

- 13.1. ייעוד תיק קשר יישוב – מועצה :
- 13.1.1. מוקד מידע יישובי נמצא בתוך מרכז ההפעלה או בסמיכות לו.
- 13.1.2. המוקד יופעל על ידי מזכירת המטה. רצוי שתהיה זו מזכירת היישוב, בסיוע צוות המידע לציבור ופעילים קהילתיים.
- 13.2. משיחות עם ראשי הוועדים המקומיים שנבדקו או נציגיהם עולה תמונה כי קיים קשר רציף עם הנהלת המועצה האזורית, אולם בפועל המועצה אינה עוזרת בקידום הקמת צוותי צח"י והכשרתם (הכשרת כבאים, נאמני אש, נאמני בטיחות, הספקת אמצעים: אפודים, פנסים, מיכלי מים ועוד).
- 13.3. הביקורת מעירה כי רק ביישובים מולדת, חפציבה, רמת צבי ובית אלפא התקבל פיזיקל חיובי על טיב הקשר בין היישוב למועצה בהיבט נושאי החירום.
- 13.4. הביקורת מעירה כי כתוצאה מאי מילוי תיק "קשר יישוב - מועצה" ומינוי בעל תפקיד, חסרים ביישובים מידע רב על:
- 13.4.1. מרכז התקשורת של המטה עם גורמים בתוך היישוב ועם גורמי חוץ לצורך קליטה והעברת מידע, עדכונים, הנחיות, פניות לטיפול ותיאומים.
- 13.4.2. סיוע למטה הצוות לבנות תמונת מצב על מאפיינים של מצב המשבר/החירום, מצב הנפגעים וצורכי הסיוע הפיזי והרגשי.
- 13.4.3. להוות כתובת לפניות הציבור בכל נושא הנוגע למצב המשבר/החירום, צורכי מידע, הנחיות, טיפול בצרכים ובעיות, תיאום פעולות סיוע והגשת תמיכה רגשית.
- 13.4.4. להיות כתובת להכוונת אוכלוסייה ולהעברת הודעות לציבור.
- 13.4.5. לרשום ולתעד את כל הפניות היוצאות והנכנסות בטופסי "צח"י - יומן אירועים.

התייחסות קב"ט המועצה לטיטת דו"ח מבקר המועצה לשנת

2018 :

שלום רב,

רצ"ב התייחסותי בנושאים הקשורים למחלקת הביטחון:

סעיף 5.3- מחלקת הביטחון במועצה מייחסת חשיבות רבה לנושא, ולכן הוקצה תקציב מיוחד, בסך 30 אש"ח, במסגרת תקציב הג"א מקומי לשנת 2019 (אשר אושר ע"י פיקוד העורף), לטובת הכנת תיקי אב ונהלים, ע"י גורמים מקצועיים. נכון להיום, קיים ברשות כל מחזיק תיק, נוהל הפעלה בנושא עליו הוא אמון הנושא נבדק בביקורת האחרונה של רח"ל ופיקוד העורף, בשנת 2017, והמועצה קיבלה ציון גבוה על היערכותה לחירום.

סעיף 5.4- עם בניית הנהלים, יופצו הללו לכלל בעלי התפקידים בחירום.

סעיף 6- נושא מרכזי הפעלה / חמ"לים בישובים הינו באחריות הישובים/וועדי הישובים ברחבי המועצה.

אין לנו יכולת לחייב ישובים לבצע פעולות בנושא, אך עם זאת, בכל פגישותי עם הישובים, כולל בהדרכות צח"י, אני מציין את חשיבות הגדרת מרכז הפעלה/חמ"ל לחירום, בכל ישוב.

סעיף 7- אין לנו יכולת לחייב ישובים לבצע פעולות בנושא, אך עם זאת, בכל פגישותי עם הישובים, כולל בהדרכות צח"י, אני מציין את חשיבות הגדרת מחסן / משרד או מקום מוגדר, לטובת ציוד לחירום.

בנוסף, מבקש לציין כי לפני כשנתיים, שופץ, בסיוע משרד הפנים, מבנה גדול במרכז אומן, אשר מהווה מחסן חירום מועצתי.

התייחסות לסעיף 9- נושא הצח"י קרוב ללבנו, ומהווה לבנת יסוד בהערכות ראשונית לכל אירוע חירום, בכלל הישובים.

לפני כשנתיים, ערכה המועצה כנס חשיפה בנושא הצח"י, שאליו הוזמנו כל מנהלי הקהילות/ יו"ר הוועדים/ נציגי צח"י ישובים. ביום זה הועברו הרצאות של מפקד הנפה בפיקוד העורף- ניסים תורג'מן, נציג משרד הרווחה, נציג צח"י מישוב במועצה שכנה, וכמובן גם ראש המועצה נשא דברים והבהיר את חשיבות הקמת הצח"י בישובים.

מספר ישובים לקחו את הנושא לתשומת לבם והתחלנו לעבוד יחד איתם.

כ-10 ישובים עברו הדרכה אישית על ידי וחלקם עברו הדרכה חיצונית, אשר מומנה ע"י המועצה.

בנוסף, מבקש לציין כי משרד הרווחה הקצה תקציב מיוחד לנושא הצח"י, כבר בשנה שעברה, אך התנה זאת בגיוס עו"סית יחודית לנושא. לאחרונה, החלה לעבוד במועצה עו"סית בנושא הצח"י.

העו"סית כבר קיימה מס' פגישות בישובים, וכולי תקווה כי נצליח לרתום את הישובים לטובת נושא חשוב זה, למען היערכותם המיטבית לחירום והעצמת ממשקי העבודה מול הגורמים המקבילים להם במועצה.

התייחסות לסעיף 10- כחלק מהדרכות הצח"י בישובים, אני נוהג לציין שבמקרה חירום, הישוב יצטרך לתת מענה מידי ראשוני, גורמי המועצה, ככל הנראה, יטפלו במספר אירועים במקביל, ברחבי המועצה, כמו כן כוחות ההצלה יטפלו בערים הגדולות (בנייה רוויה), ולא בישובים קטנים.

כהכנה למתן המענה הישובי, הישוב נדרש לבנות תיק, שבו ירוכזו כלל הנתונים. פורמט לתיק צח"י נמסר בערב החשיפה וניתן לכל הישובים שעברו הדרכה ו/או מעוניינים להתחיל את ההליך.

התייחסות לסעיפים 11, 12, 13, 14 ו-15 – נושא שיבוץ בעלי התפקידים בצח"י, בכל ישוב, נמצא באחריות הישוב, ועל האחרונים למנות ולשבץ את בעלי התפקידים.

אין לנו דרך להתערב בנושא, אך אנו מעירים את תשומת ליבם, שמחזיק תיק יהיה עם זיקה לאותו נושא, לדוגמא: מחזיק תיק בריאות – חובש / אח לשעבר. מעבר לכך, שיבוץ בעלי התפקידים, נתון לשיקולם ולאחריותם.

התייחסות לסעיף 16- כפי שכבר ציינתי, אנו נמצאים בקשר רציף עם כלל הישובים, גם עם אלו שעדיין לא מראים נכונות להתנדבות.

בנושא קורסים- בשנתיים האחרונות הוכשרו ע"י המועצה, בשיתוף עם כב"א ואיחוד הצלה, מעל 150 חובשים/ נהגי אמבולנס, בנוסף הוכשרו כ-30 כבאים מתנדבים, בהכשרה מלאה של כחצי שנה (15 בכפר יחזקאל ו-15 במגן שאול).

כמו כן, נתנו למס' ישובים נגררי כיבוי אש, לאחר שעברו הדרכה ע"י כב"א. לפני כשבועיים (בין התאריכים 4.6.19-2), הוכשר צוות סע"ר מועצתי, אשר בו עברו השתלמות עובדי מועצה ומתנדבים מישובים שונים, בנושאי: תרחישי ייחוס, הדרכת עזרה ראשונה ועבודה מעשית באתר הרס.

לסיכום, מבקש לציין כי הח"מ מייחס חשיבות רבה לכל נושא היערכות בשגרה, לנושא החירום, ופועל מול גופי המדינה, על מנת לקדם ולשדרג את מערך החירום במועצה,

ולראייה- הקמת מחסן חירום, רכישת גנרטורים, רכישת גנרטור ניח חדש למבני המועצה, רכישת נגררי כיבוי, הקמת צוות סע"ר, הכשרת כ-150 חובשים, הכשרת 30 כבאים מתנדבים, הימצאות כ-250 מתנדבים במתמי"ד.

לאחרונה, אושר תקציב ייעודי לטובת הקמת מרכז הפעלה ממוגן, ואנו נמצאים כרגע בשלבי תכנון ראשוניים.
כמובן שכלל הפעולות והרכישות קידמו את המועצה, ואנו נמשיך לשאוף, לעבוד מול הגופים הממשלתיים, להבאת תקציבים, ומצד שני – מול הישובים - בקידום הכנתם לחירום.

בברכה,

גיא איצקוביץ
מנהל המחלקה לביטחון ושירותי חירום
וקב"ט מועצה אזורית הגלבוע

המלצות

משאבים

משאבים אינם רק כסף, ישנם משאבים רבים נוספים שניתן לגייס ממגוון מקורות:

- 1.1 **משאבים של ידע** – על הועד היישובי לאתר את מקורות הידע המקצועיים ולגייס אותם עבור היישוב בשגרה ובחירום. על הנהלת הוועד המקומי להכיר את המשאבים האנושיים של תושבי היישוב ולרתום אותם על מנת להסתייע בידע הזה בחירום. לדוגמא: המועצה, משרדי ממשלה, מפע"ם, משפטנים בישוב, רופאים, רואה חשבון, אנשי חינוך, עיתונאים, טכנאים, מפעלי ציוד הנדסי כבד, אנשי חברה וקהילה ועוד.
- 1.2 **משאבים של טכנולוגיה** – על ועד היישוב לנסות לאתר מפעילי רחפנים מקומיים ולגייסם, לצוותי הצח"י היישוביים. אין ספק שבאמצעות טכנולוגיה זו שתופעל בידיים מיומנות ניתן לאתר תושבים אשר מצויים בסיכון חיים ואף להציל אותם ע"פ הנתונים שיתקבלו מהרחפנים, בעת מצבי חירום שונים. (לדוגמא: לכודים בבתים בעת שריפות או נפילות טילים ועוד).
- 1.3 **משאבי כוח אדם** – גיוס כוח אדם צריך להתבסס על תושבי היישוב, לאחר בחינה של מינוי אנשים למילואים. הפעלת בעלי תפקידים תהיה בשלושת מצבי השח"ם (שגרה, חירום ומלחמה). לדוגמא: ישנם בעלי תפקידים שיתפקדו בצוות צח"י במצבי שגרה וחירום ובמלחמה יגויסו למילואים.
- 1.4 **פיתוח קשרים** – חיזוק קשרים קיימים עם אנשים שיכולים לקדם את ענייני היישוב, או פיתוח קשרים חדשים לרבות קשרים בעלי התפקידים יישוב - מועצה. אנשים בעלי קשרים וזמן – כדאי לרתום לטובת היישוב.
- 1.5 **משאבי מקום** – יש לדאוג לניצול נכון של משאבי המקום העומדים לרשות היישוב, לדוגמא: מקלטים דו תכליתיים, מיכלי דלק זמינים, מיכלי מים זמינים ועוד.
- 1.6 **משאבי זמן** – יש לנצל זמן פנוי של אנשים לתרומה עבור היישוב (מתנדבים, פנסיונרים וכדומה).

- 1.7. **כסף** – יש הרואים בכסף את המקור לפעילות, אך יש לזכור כי הוא תוצאה של עבודה בכל המישורים שהוזכרו לעיל. נכון שבלי כסף קשה לבצע פעולות, אולם יש לזכור כי גם אלה השולטים על מקורות התקציב מושפעים בתהליך קבלת ההחלטות שלהם מהיכרות מוקדמת, אמון ביכולת לבצע, קרבה אידיאולוגית ועוד.
- 1.8. על המועצה האזורית הגלבוע לקדם, בשיתוף יישובי המועצה את הקמתם ותרגולם של צוותי החוסן והחירום בכל יישובי המועצה. בפרויקט שהחל בחודש מאי 2019, יש להעדיף תחילה את היישובים שלא הוקמו בהם כלל צוותי צח"י וכן את היישובים שגובלים או מוקפים בעצי יער כמו: חפציבה, גדעונה ונורית.
- 1.9. נוכח הסכנה לחיי אדם ולרכוש בגין שריפות ופגעי מזג אוויר חריגים, על המועצה האזורית הגלבוע לפעול בנחרצות ובשיטתיות למניעת שריפות יער בהתאם להנחיות המקצועיות של נציבות כיבוי האש.
- 1.10. על מנת שהקמת צוות הצח"י ותרגולו יהיו אפקטיביים, יש לצייד אות בציוד הנדרש לפעילותו ובהתאם לאחריותו. מדובר בהוצאה ראשונית בסדר גודל של כמה אלפי ₪.
- 1.11. לדעת הביקורת יש להיערך מבעוד מועד להוצאה זו תוך כדי תהליך הכשרת צוותי הצח"י. ההוצאה צריכה להתחלק במצי'נג של כ- 2/3 למועצה וכ- 1/3 ליישוב. כמובן שאין מדובר ביחס השתתפות מחייב אך לאור דחיפות ההוצאה, אשר תשולב עם הכשרתם בפועל של צוותי הצח"י שמתבצעת כעת בכל שטחי המועצה, יש לראות כיצד ניתן לגייס קולות קוראים לטובת משימה חשובה זו ובמקביל לכנס את מליאת המועצה על מנת להטיל גם את האחריות החלקית של הוצאה זו על היישובים.
- 1.12. על וועדות הביקורת שמונו ביישובים, לבצע בדיקה אם תוקנו הליקויים ביישובים, כפי שמפורט בדוח ביקורת זה וכן ביישובים שלא נבדקו נושאים אלו יש לבדוק את רמת המוכנות היישובית על פי הפרמטרים המופיעים בדוח. כל אלה ע"פ סעיף 130 ג בתיקון בצו המועצות האזוריות (2004), בו נקבע כי ועדת הביקורת היישובית תבדוק אם תוקנו ליקויים בפעולות הועד המקומי, אשר נמצאו בביקורת קודמות, בדיקה זו תסוכם בדוח ביקורת שיוגש עד ל- 1.6.2020, בכל יישוב בו מונתה וועדת ביקורת.
- 1.13. על המועצה לתרגל את מטה החירום והמכלולים השונים בהפעלת הנהלים ותוכניות העבודה שקבעו, למטרה זו.

2. תכנית אסטרטגית ליישוב

הביקורת ממליצה להנהלת המועצה, קב"ט המועצה בשילוב הוועדים המקומיים לכתוב תכנית אסטרטגית ליישוב, יתרוונותיה של התכנית האסטרטגית היישובית:

- 2.1. מובלת ע"י הוועדים ומגבשת אותו סביב הבנה מוסכמת של צרכי הישוב והדרך למימושם. מאחדת את הישוב סביב תכנית אחת מוסכמת.
- 2.2. קובעת מטרות-על (חזון), מטרות אופרטיביות, יעדים ניהוליים ומדדי הצלחה ברורים ומוחשיים.
- 2.3. מאפשרת תכנון, פיתוח וקידום פרויקטים ותכניות, בסדר עדיפות ברור ומוסכם.
- 2.4. הכנת תכניות מגירה לחירום ולפיתוח פרויקטים, המאפשרת הגשה מהירה בהתאם לפרסומים, קולות קוראים וגיוס משאבים.
- 2.5. מאפשרת להיערך תקציבית (ברמת הישוב וברמת המועצה האזורית) ולנהל נכון את כלל המשאבים – כלכליים, ניהוליים וחברתיים.
- 2.6. בהיותה מבוססת על תהליך משתף ציבור ובונה הסכמות, סיכויי היישום בפועל גדלים משמעותי.

2.7. יש לציין כי המועצות אזוריות שחוו אסונות טבע כמו מטה יהודה (סופת השלגים בשנת 2013) וחוף הכרמל (אסון השריפה בכרמל בשנת 2010), הפיקו לקחים במ.א מטה יהודה, כחלק מהפקת הלקחים, התמודדו עם אירועי השריפות החמורים בחודש מאי 2019 בהן נמנעה פגיעה בנפש. יחד עם זאת ביישוב מבוא מודיעים במ.א חבל מודיעין השריפות גרמו להרס 40 מתוך 50 בתי היישוב מבוא מודיעין – קרי מחיקת היישוב בפועל. נמנעה פגיעה בנפש בשל התארגנות הנהגת היישוב לפינוי התושבים, אך הרכוש נמחק ולא נמצא פתרון עדיין, לשיקום היישוב.

נספח 1 – שאלון הביקורת

נובמבר 2018

לכבוד,
יו"ר/מזכיר ועד מקומי

שלום רב.
שאלון מוכנות לחרום בישוב

במסגרת בדיקת מוכנות לחרום של המועצה ויישוביה, אבקשך לענות על השאלות המצורפות בנושאים שונים הקשורים להערכות הישוב לחרום. במידת הצורך אבקש לפרט. תודה על שיתוף הפעולה.

שם הישוב   שם ומשפחה   תפקיד   תפקיד בחרום

נושא כן   לא   פירוט / הערות

הנהלת הישוב

- האם ידוע לך מהם תפקידי הנהלת הישוב בחירום ?
- האם ישנם בעלי תפקידים המרותקים משקית בחירום ?
- האם יש ענפים / תחומים שהוגדרו כמפעלים חיוניים?
- האם רמות מלאי של אמצעי קיום בישוב (כגון: מים, מזון, דלק, גז) מטופלים ?
- במידה וכן, האם יש אחראי על המלאי ?
- האם יש בישוב מקלטים ציבוריים וכמה ?

האם המקלטים הציבוריים כשירים ?
 האם קיימת תכנית פינוי ברמת הישוב בשעת חירום ?
 האם נעשה תיאום ציפיות בין הנהלת הישוב למועצה לשעת חירום ?

האם קיימים פערים המשפיעים על מוכנות הישוב לחירום ?

האם ידוע לך מי הם בעלי התפקידים בחרום במועצה?

שאלון הערכות כן לא פירוט / הערות

צח"י (צוות חוסן וחרום יישובי)

האם קיים צח"י בישוב ?

האם נקבע יו"ר ?

האם נקבע סגן ליו"ר ?

האם יש להם מחליפים ?

האם נקבעו רכזים לתחומים השונים ?

האם יש להם מחליפים ?

האם כל המתנדבים עברו הכשרה ? פרט השתלמויות ותרגילים שנערכו בשנה האחרונה.

האם קיים תיק צח"י מעודכן ?

האם נקבעו דרכי תקשורת עם המועצה בחירום ?

האם נקבע אחראי על גיבוש תמונת מצב בחירום ?

האם נקבע כיצד יועבר מידע בין הישוב למועצה ?

האם נקבע היכן, באיזה הרכב ותדירות יתכנס הצוות ?

האם נקבע מקום לחמ"ל עבור הצח"י ?

האם ישנו מוקד חרום בישוב ?

האם הגדרת צח"י ידועה לך ?

האם לדעתך, ההגדרה מתאימה ליעודה ?

ביטחון

האם קיים צוות בטחון להתערבות במצבי חירום ?

האם קיימים אמצעים לרשות הצוות ומהם ?

האם יש פערים בכוח אדם ואמצעים לצוות זה ?

האם קיים צוות כיבוי והצלה בישוב ?

האם תורגל הצוות ?

האם יש להם מחליפים ?

האם יש בישוב רב"ש ?

לוגיסטיקה

האם קיים מיפוי של מערכות לוגיסטיות חיוניות בישוב (כגון: חשמל, מים,

תקשורת, ביוב) ?

האם ידוע היכן מצוי המיפוי ובידי מי ?

האם נערכים עדכונים למיפוי ?

האם בעלי התפקידים האחראים על תחומי הלוגיסטיקה, מוסמכים

בטיחותית לטפל בבעיות לוגיסטיות ומה זמינותם ? פרט.

האם ישנם פערים בתחום הלוגיסטיקה המשפיעים על מוכנות הישוב

לחירום?

נושא כן לא פירוט / הערות

רווחה

האם נעשה מיפוי אוכלוסייה ומתי ? פרט.

האם הנתונים מעודכנים ?

האם עודכן תיק צח"י בפרטי אוכלוסייה בעלת צרכים מיוחדים ?

היכן נמצא תיק הרווחה של הישוב ?

האם נקבע כיצד נאספים נתוני אוכלוסייה בחירום ?
 האם נקבעו דרכי התקשרות עם מחלקת הרווחה במועצה בחירום ?

האם נקבעו בישוב נציגים למסירת הודעה למשפחות במקרי מוות (תאונות דרכים, פיגוע) ?

האם נקבע בישוב נציג לליווי משפחות במקרי מוות ?
 האם ישנם פערים בתחום הרווחה המשפיעים על מוכנות הישוב לחירום ?
 פרט.

חינוך

האם הישוב ערוך לפעילות בלתי פורמלית של הנוער/ילדים בשעת חירום ?
 היכן ? פרט.

האם קיים מערך מתנדבים לתחום החינוך הבלתי פורמלי ?

האם יש פערים בתחום החינוך המשפיעים על המוכנות לחירום ?

האם בישוב ישנם גנים של מערכת החינוך לגיל הרך המופעלים על ידי הועד המקומי ? כמה ?

האם הגנים ערוכים לחרום כנדרש מהוראות מל"ח והוראות משרד החינוך ?

דוברות והסברה

האם נקבעה דרך התקשרות עם התושבים בחרום ? (כגון: sms, אתר אינטרנט, דוא"ל, רשת תקשורת פנימית).

האם הוגדר דובר, תושב הישוב ?

האם יש לו מחליפים ?

האם יש ממונה על ההסברה בישוב ?

האם יש לו את האמצעים לביצוע ומהם ?

האם נקבעה דרך תקשורת עם דובר המועצה ?

האם יש מקום ייעודי בו ינוהל מערך ההסברה ?

האם יש פערים בתחום הדוברות וההסברה המשפיעים על המוכנות לחירום ? פרט.

שאלון הערכות כן לא פירוט / הערות**בריאות**

האם יש רשימת מתנדבים בנושאי רפואה בישוב ? (חובשים, אחיות, רופאים, פרמדיקים).

האם הוסדרה פעילות של קופת חולים בישוב בחירום?
האם יש התייחסות לחלוקת תרופות לחולים כרוניים בחירום ?

האם הישוב ערוך לפינוי נפגעים ?
מהם הפערים בתחום הבריאות המשפיעים על מוכנות נישוב לחירום ? פרט.

קשר ישוב - מועצה

האם אתה מכיר את בעלי התפקידים העוסקים בביטחון בישוב ובמועצה ?

האם הגורמים העוסקים בביטחון במועצה, זמינים אליך ?

מה מידת האימון שלך בגורמי הביטחון ? (מועצה, משטרה, מג"ב). פרט

האם היה לך אירוע הקשור למחלקת הביטחון ?

האם קבלת מענה הולם ? פרט.

מהם הציפיות ממוקד המועצה בשגרה ובחירום ?

אלו מרכיבי ביטחון חסרים לדעתכם בישוב והייתם מעוניינים לקבלם ?

האם הוגדרו לכם מהן הדרישות ברמת הישוב בשעת חירום ?

מהם הציפיות ממטה מל"ח במועצה בשגרה ובחירום, פרט.

בברכה,

אייל פייגנבאום

מבקר המועצה